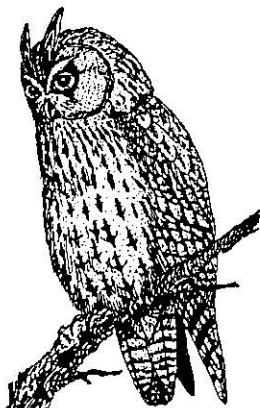

DE RANSUIL, WEL DEGELIJK BROEDVOGEL IN HET WESTELIJK HAVENGEBIED

Paul J. Marcus

Inleiding

Het zojuist verschenen boek **BROEDVOGELS VAN NOORD-HOLLAND** laat wat betreft de Ransuil een witte plek op de kaart zien in het Westelijk Havengebied. Het terrein is in 1989 door de samenstellers geïnventariseerd. Ik meende voor de publicatie van Broedvogels dat het voorkomen van de Ransuil in het Westelijk Havengebied bekend was. Dat blijkt dus niet zo te zijn. Op gevaar af van pedanterie beticht te worden, wil ik in het volgende een schets geven van de situatie in 1990.

De soort is bepaald niet zeldzaam in het Westelijk Havengebied. Door de zeer verborgen plaats van de nesten en door hun nachtelijke leefwijze zijn Ransuilen erg moeilijk op te sporen. Dit is er ongetwijfeld de oorzaak van dat de soort door de inventarisatoren van Broedvogels gemist is.

In 1987 en 1988 heeft de Ransuil gebroed in de omgeving van het Boezemgemaal Halfweg. In beide gevallen vlogen 2 jongen uit. Het broedgeval van 1988 vond plaats in hetzelfde nest als dat van 1987. Aanvankelijk werd in 1988 in een ander nest een broedpoging gedaan (9-4 tot 29-4). Vanaf 7 mei zat de Ransuil echter weer in het nest van 1987. Andere broedgevallen heb ik dat jaar niet vastgesteld. In een populier elders in het Westelijk Havengebied zag ik evenwel een dood exemplaar aan de onderkant van het nest hangen (29-4-1988).

In 1989 was het nest bij het Gemaal zo vervallen dat er niet meer werd gebroed. Ik heb bij de Grootte Braak echter nog wel Ransuilen zien jagen. Ik heb in 1989 geen broedgeval van Ransuilen in het gebied vastgesteld, maar ik heb daar toen ook geen moeite voor gedaan.

Inventarisatie 1990

In juni en juli 1990 bezocht ik het terrein 's avonds met de fiets. Ik heb in die periode aanwijzingen voor 6 broedgevallen gevonden, waarvan 3 zekere, d.w.z. met direct te lokaliseren nesten: 1 nest met jongen, 2 recent gebruikte nesten in de onmiddellijke omgeving van een ter plaatse aanwezig Ransuilengezin; 2 vrijwel zekere broedgevallen, nesten niet gezien, maar wel een indicatie in welk bosje het nest lag; plaatsen waar bedelende jongen, alarmerende ♀♀ en voedselovergave van adult naar jong werden vastgesteld; en 1 mogelijk broedgeval, geen nestbos gelokaliseerd, omdat er verschillende geschikte plekken in de buurt van de roepende jongen waren: alleen bedelroep van juvenielen gehoord. Op 1 geval na trof ik de broedgevallen uitsluitend aan in aanplant langs wegen. Er is slechts 1 geval dat in hetzelfde kilometerblok ligt als op het kaartje in Broedvogels van Noord-Holland.

Grofweg kunnen we de volgende gebieden onderscheiden: de Lange Bretten 1 broedgeval (jongen gehoord van 12-6 tot 25-7); het Boezemgebied (1 broedgeval: bedelende jongen, recent gebruikt nest); de omgeving van de Amerikahaven en Ruigoord 4 broedgevallen: jongen in nest, bedelende uitgevlogen jongen in omgeving van een recent gebruikt nest; oudervogels met voer, alarmerende ouders. Een vos die door de aanplant scharrelde bracht mij zo op het spoor van een broedgeval.

Conclusie

De Ransuil is, getuige de 6 broedgevallen, broedvogel in het Westelijk Havengebied. De aantallen zijn door mij waarschijnlijk onderschat, omdat balts, vroege broedpogingen en eventueel geslaagde broedgevallen van voor 12-6-1990 niet zijn opgemerkt. Tevens is de speurmethode, namelijk per fiets vanaf de openbare weg zoeken naar aanwijzingen voor broedgevallen, verre van perfect. Bovendien zijn niet alle openbare wegen bezocht. In het gebied zijn ontwikkelingen gaande die mogelijk een

negatieve invloed op de Ransuilenpopulatie zullen hebben: het "schonen" van de vegetatie en het volbouwen van de jachtterreinen van de Ransuil. Daar de meeste Ransuilen in aanplant broeden, zal het broedsel niet direct bedreigd worden door shovel en kettingzaag, maar het zogenaamde onderhoud aan het groen dat tijdens de broedtijd wordt uitgevoerd kan in verstoring van de Ransuilen resulteren. Het "onderhoud" bestaat uit het rigoreus uitdunnen van de onderbegroeiing van de aanplant. Op plaatsen waar in de broedtijd wilgen, meidoorns, vlier e.d. worden gerooid, is het echter te vrezen dat er wel broedsels verloren zijn gegaan.

De Ransuil is in hoge mate voedselspecialist, afhankelijk van het in voldoende mate voorkomen van Veldmuizen. Uit een beperkt opgezet braakballenonderzoek blijkt dat de Veldmuis in het westelijk deel van het gebied een groter bestanddeel van het dieet vormt (93% ten 55%) dan in het oostelijk deel, waar circa 35% van het menu uit Bosspitsmuizen bestaat. Het westelijke nest bracht meer jongen voort dan het oostelijke, namelijk 3 tegen 1. Dit verschil kan mogelijk toegeschreven worden aan het verschil in Veldmuizen-aanbod, maar wellicht ook aan het feit dat het oostelijk een laat broedgeval betrof.

Ik denk dat een intensieve inventarisatie van het Westelijk Havengebied en Spaarnwoude zal uitwijzen dat de Ransuil daar een vrijwel continue verspreiding heeft, met andere woorden in vrijwel alle geschikte bosjes met ekster- en kraaienesten broedt.

Een negatieve invloed op de Ransuilenpopulatie zal van de eventuele toekomstige vestiging van de Bosuil in het Houtrakbos en het Geuzenbos kunnen uitgaan. De plannen van de Vogelwerkgroep Zuid-Kenmermerland om de vestiging van Bosuilen d.m.v. nestkasten in het Recreatiegebied Spaarnwoude te bevorderen, moeten dan ook met argwaan worden bekeken. Waarschijnlijk zal de Ransuil evenwel door de voortgaande bebouwing al lang uit het Westelijk Havengebied verdwenen zijn, voordat de eerste Bosuil zich in het Geuzenbos aandient.

Literatuur

Ruitenbeek, W. et al.; Broedvogels van Noord-Holland; SVN en Provinciaal Bestuur Noord-Holland 1990

kilometerblokken, waarin Ransuil broedde (90)